

Nasjonalt
NCD
nettverk

NCDNOR

We support the Sustainable Development Goals

Støttet av
Forskningsrådet

Velkommen til digital NCD lunsj!

AGDER
fylkeskommune

FREDRIKSTAD
KOMMUNE

Innlandet
fylkeskommune

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

Levanger
kommune

Tromsø
kommune

NTNU
HUNT forskningssenter

NIH NORGES
IDRETTSHØGSKOLE

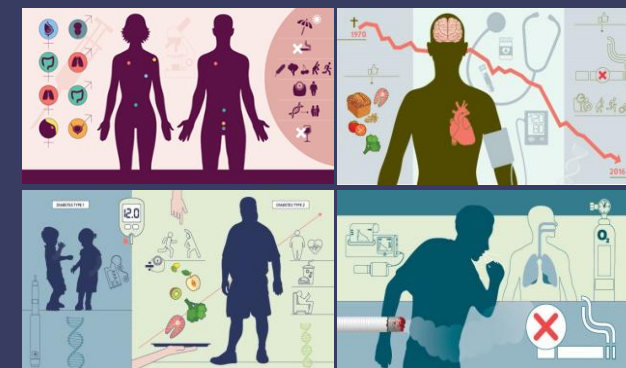
UNIVERSITETET I BERGEN

UiO : Universitetet i Oslo

Ulikhet i forekomst av ikke-smittsomme sykdommer (NCD)

Forekomst av ikke-smittsomme sykdommer i 2023
hos ulike sosiale og demografiske grupper
i den norske befolkningen for aldersgruppen 50–64 år

Inger Ariansen, lege og seniorforsker FHI

Digital NCD lunsj

27.08.2026

Bakgrunn

Samarbeid

- mellom Helsedirektoratet og FHI

Kunnskapsbehov

- Oppdatert kunnskap om ulikhet i ikke-smittsomme sykdommer i Norge
- Bredere tilnærming til ulikhet

Kunnskapskilde

- Forskningsprosjektet NCDNOR

Registerdata

Studiepopulasjon

- Menn og kvinner 50-64 år
- bosatt i Norge 1. januar 2023
- (for kreft: bosatt siste 5 år)

Metode

Forekomst i 2023

Registret med diagnose i helseregistre:

- Kontakter i primærhelsetjenesten
- Kontakter i spesialisthelsetjenesten
- Utlevert reseptbelagt legemiddel

Aldersgruppen 50–64 år

- økende andel blir diagnostisert
- Arbeidsfør alder

Ulikhet innen sosiale grupper

- Utdanning – 5 grupper
- inntekt – 10 grupper (desiler)

Ulikhet innen demografiske grupper

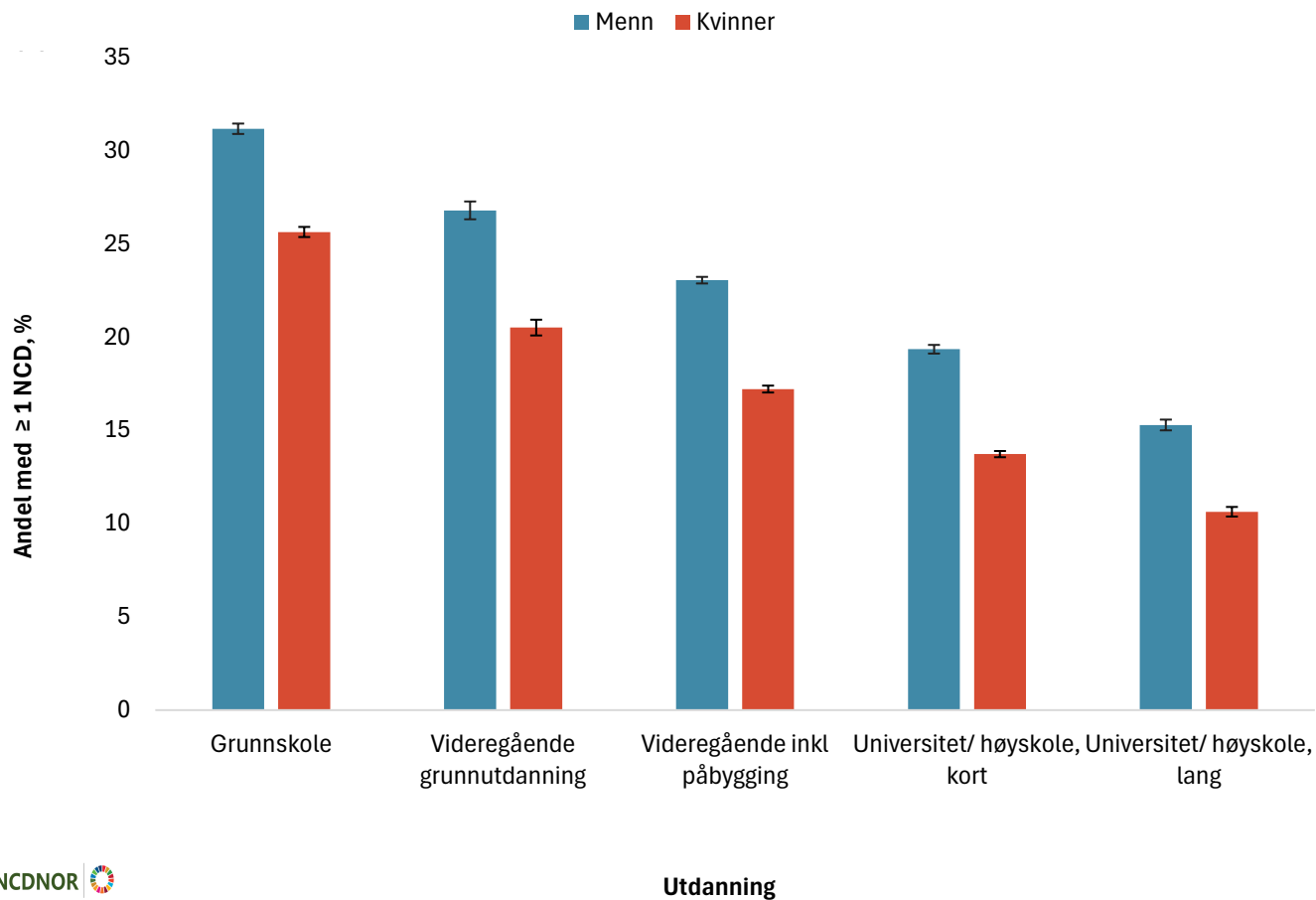
- Fødeland
- Husholdningsstørrelse
- Arbeidstilknytning

Resultater

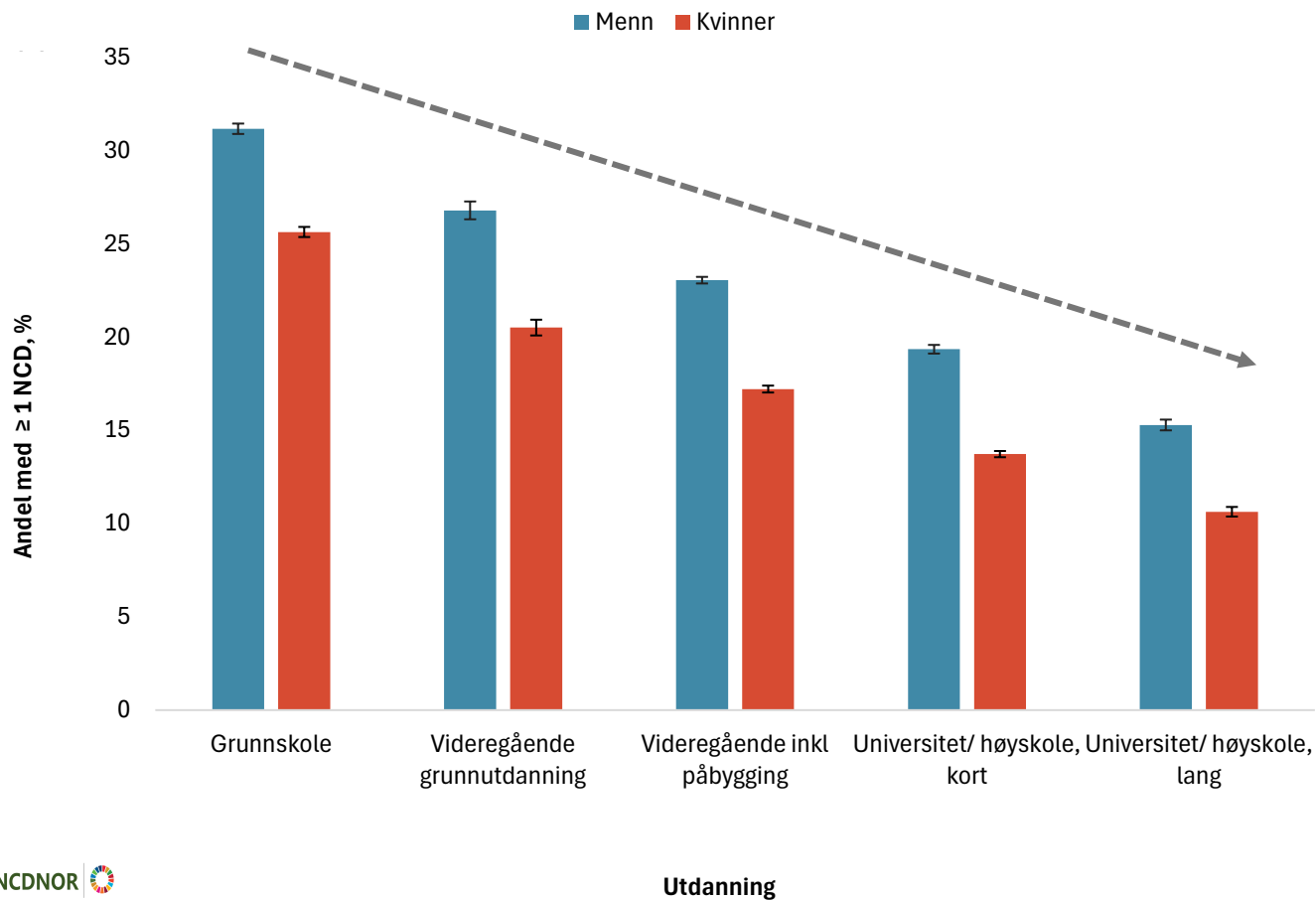
Forekomst av ikke-smittsomme sykdommer i aldersgruppen 50-64 år

	Kreft	Hjerte- og karsykdom	Diabetes	Kols	≥ 1 NCD
År	2019-2023	2023	2023	2023	2023
Begge kjønn					
Forekomst	3,1 %	10,7 %	7,8 %	2,4 %	20,2 %
Antall med sykdom	32,746	114,267	83,105	25,586	215,126
Kvinner					
Forekomst	3,3 %	8,0 %	6,2 %	2,4 %	17,2 %
Antall med sykdom	17,457	42,053	32,466	12,613	90,032
Menn					
Forekomst	2,8 %	13,3 %	9,3 %	2,4 %	23,0 %
Antall med sykdom	15,289	72,214	50,639	12,973	125,094

Forekomst av minst én ikke-smittsom sykdom for grupper basert på utdanning

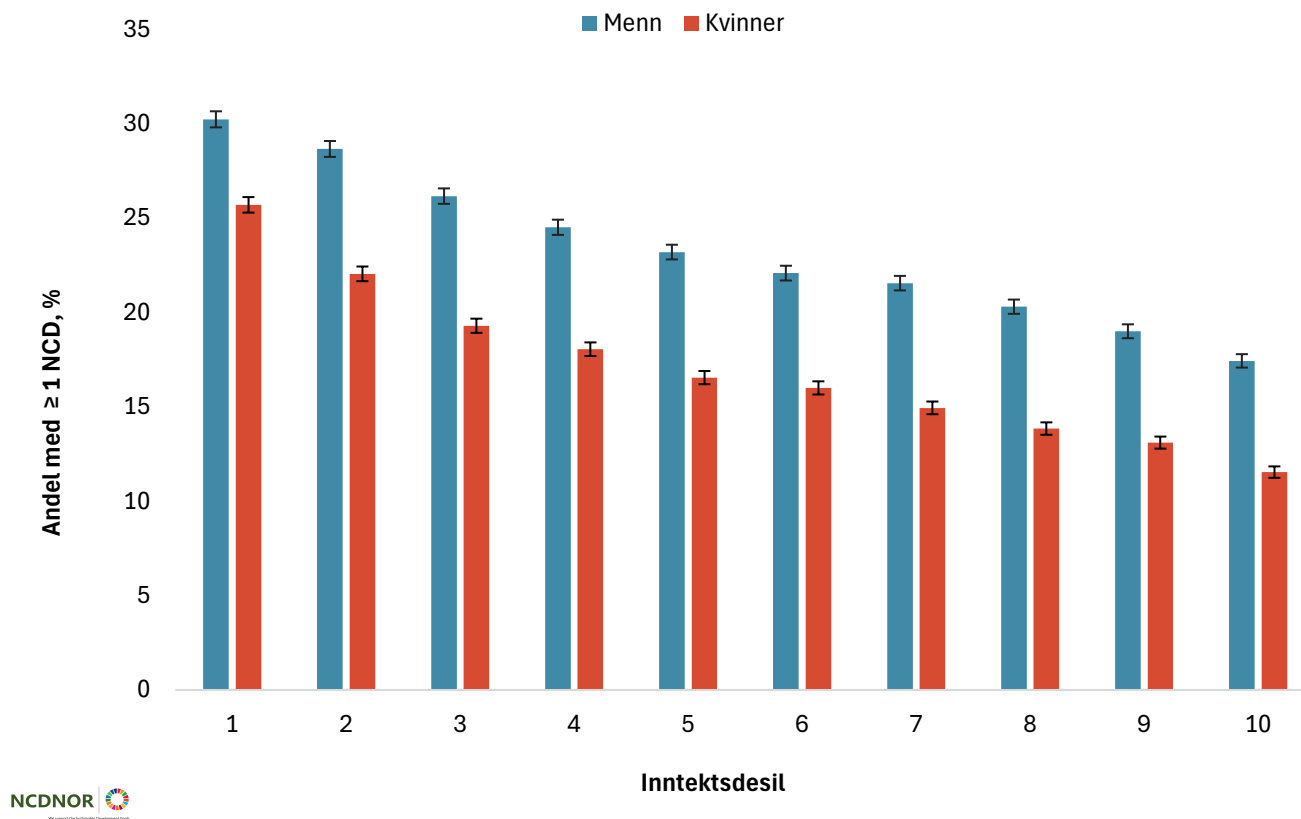

Forekomst av minst én ikke-smittsom sykdom for grupper basert på utdanning

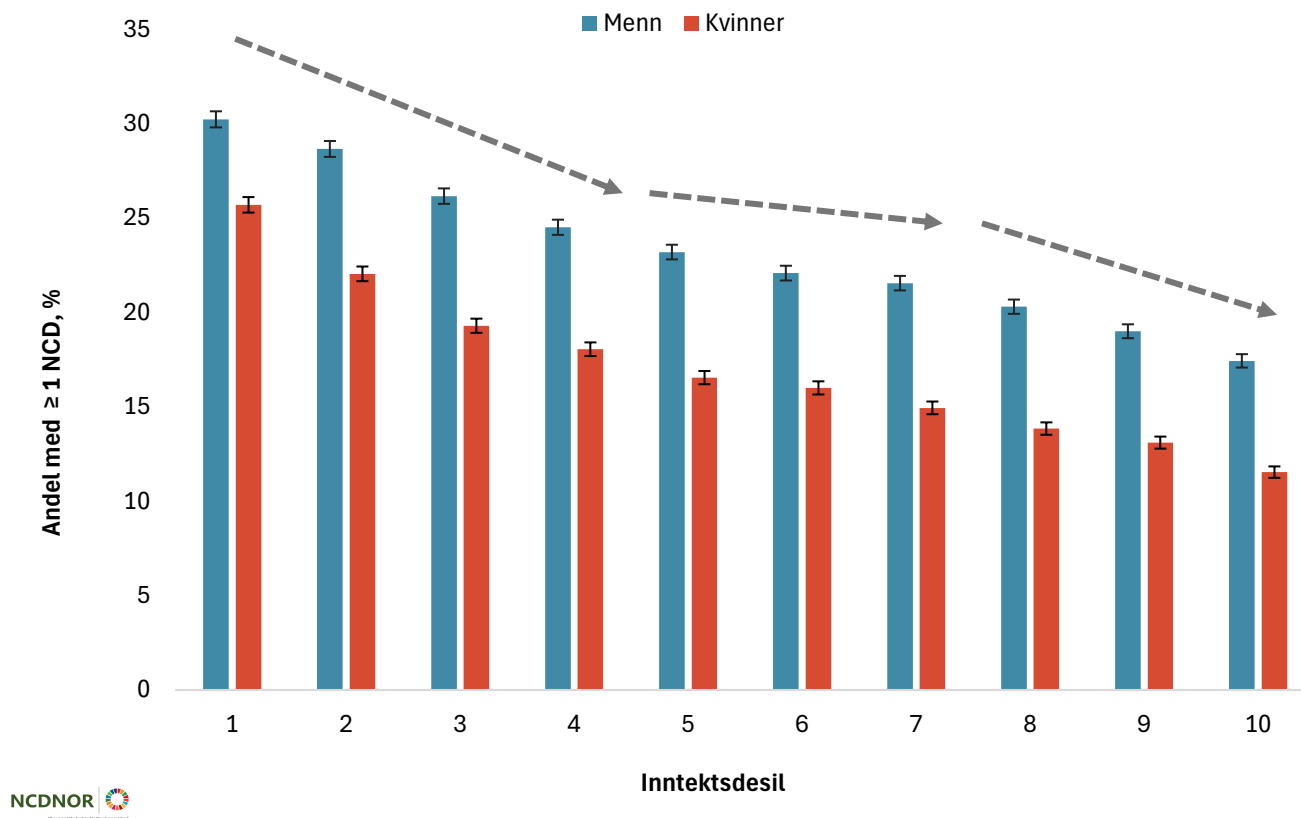
Figur 1. Prosentandel som var registrert med én eller flere ikke-smittsomme sykdommer (NCDer) i helsetjenestene og/eller ved utlevert legemiddel i 2023, innen grupper med ulikt nivå av fullført utdanning blant menn og kvinner i alder 50 -64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt.

Forekomst av minst én ikke-smittsom sykdom for grupper basert på inntekt

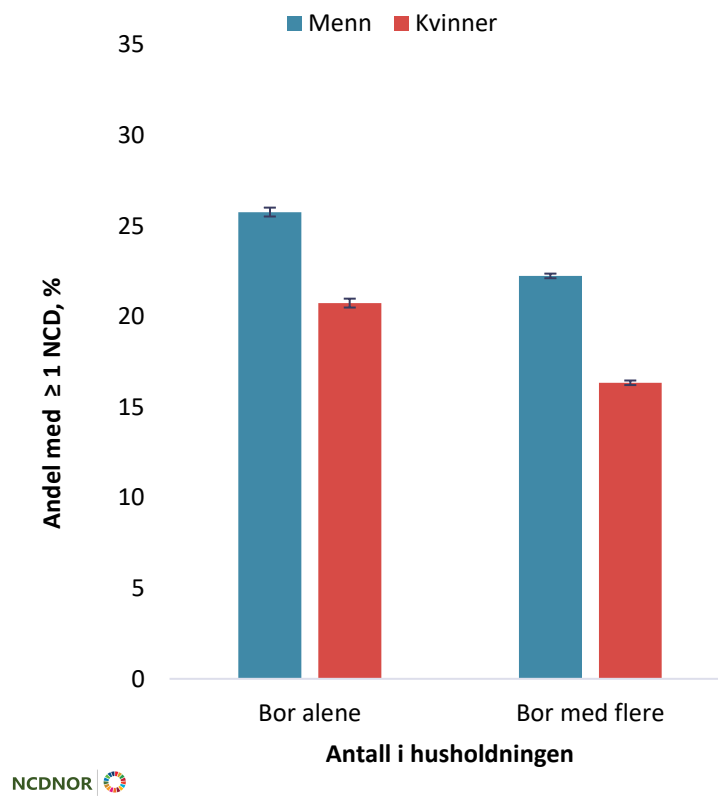
Figur 2. Prosentandel som var registrert med én eller flere ikke-smittsomme sykdommer (NCDer) i helsetjenestene og/eller ved utlevert legemiddel i 2023, innen grupper med ulikt nivå av inntekt blant menn og kvinner i alder 50–64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Inntekt er oppgitt som husholdningsinntekt per forbruksenhet, gjennomsnitt over 2018–2022, og kategorisert i desiler per kjønn og 5-års aldersgruppe hvor desil 1 er de med 10% lavest og desil 10 er de med 10% høyest gjennomsnitt. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt.

Forekomst av minst én ikke-smittsom sykdom for grupper basert på inntekt

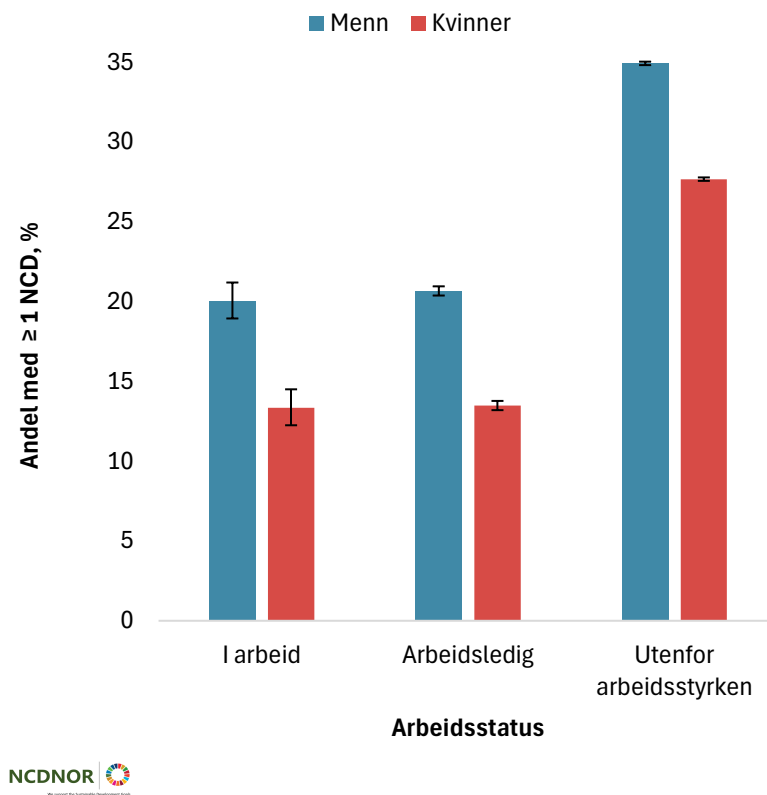
Figur 2. Prosentandel som var registrert med én eller flere ikke-smittsomme sykdommer (NCDer) i helsetjenestene og/eller ved utlevert legemiddel i 2023, innen grupper med ulikt nivå av inntekt blant menn og kvinner i alder 50–64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Inntekt er oppgitt som husholdningsinntekt per forbruksenhet, gjennomsnitt over 2018–2022, og kategorisert i desiler per kjønn og 5-års aldersgruppe hvor desil 1 er de med 10% lavest og desil 10 er de med 10% høyest gjennomsnitt. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt.

Forekomst av minst én ikke-smittsom sykdom for grupper basert på husholdning

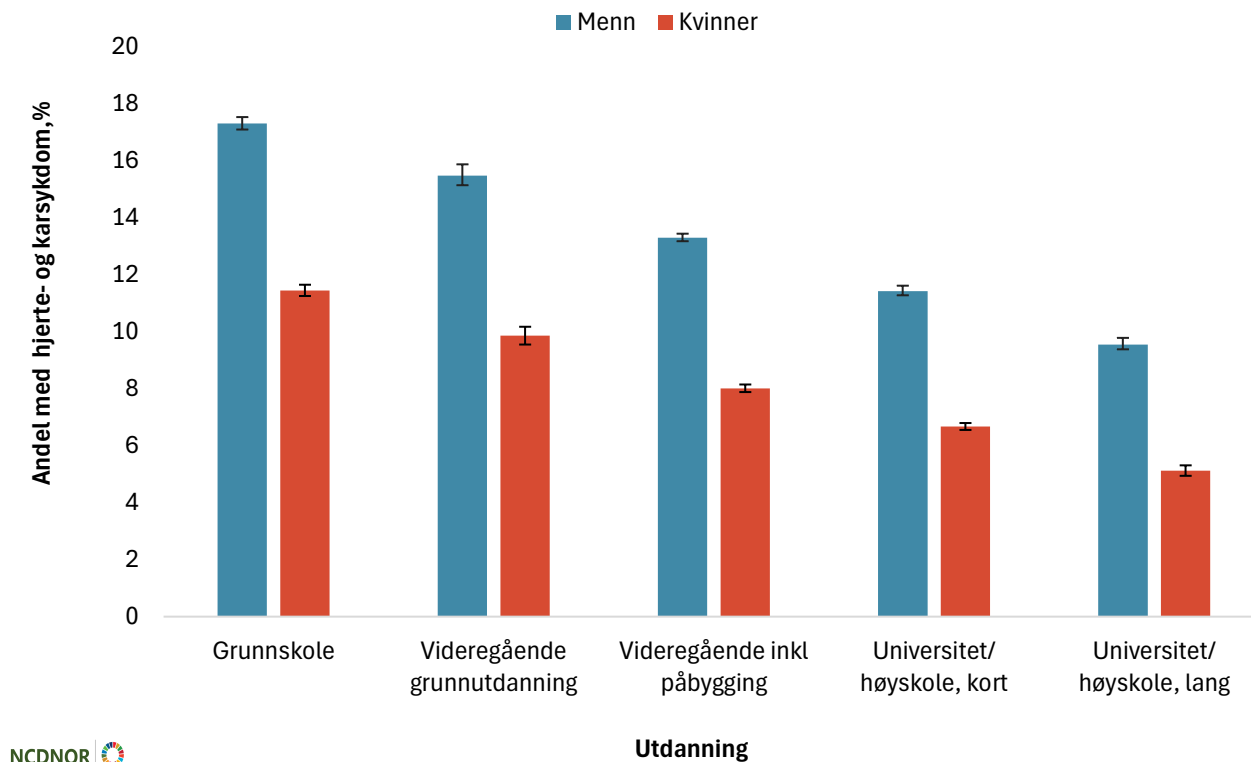
Figur 3. Prosentandel som har registrert med én eller flere ikke-smittsomme sykdommer (NCDer) i helsetjenestene og/eller ved utlevert reseptbelagt legemiddel i 2023, innen grupper basert på antall i husholdningen, blant menn og kvinner i alder 50–64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt.

Forekomst av minst én ikke-smittsom sykdom for grupper basert på arbeidstilknytning

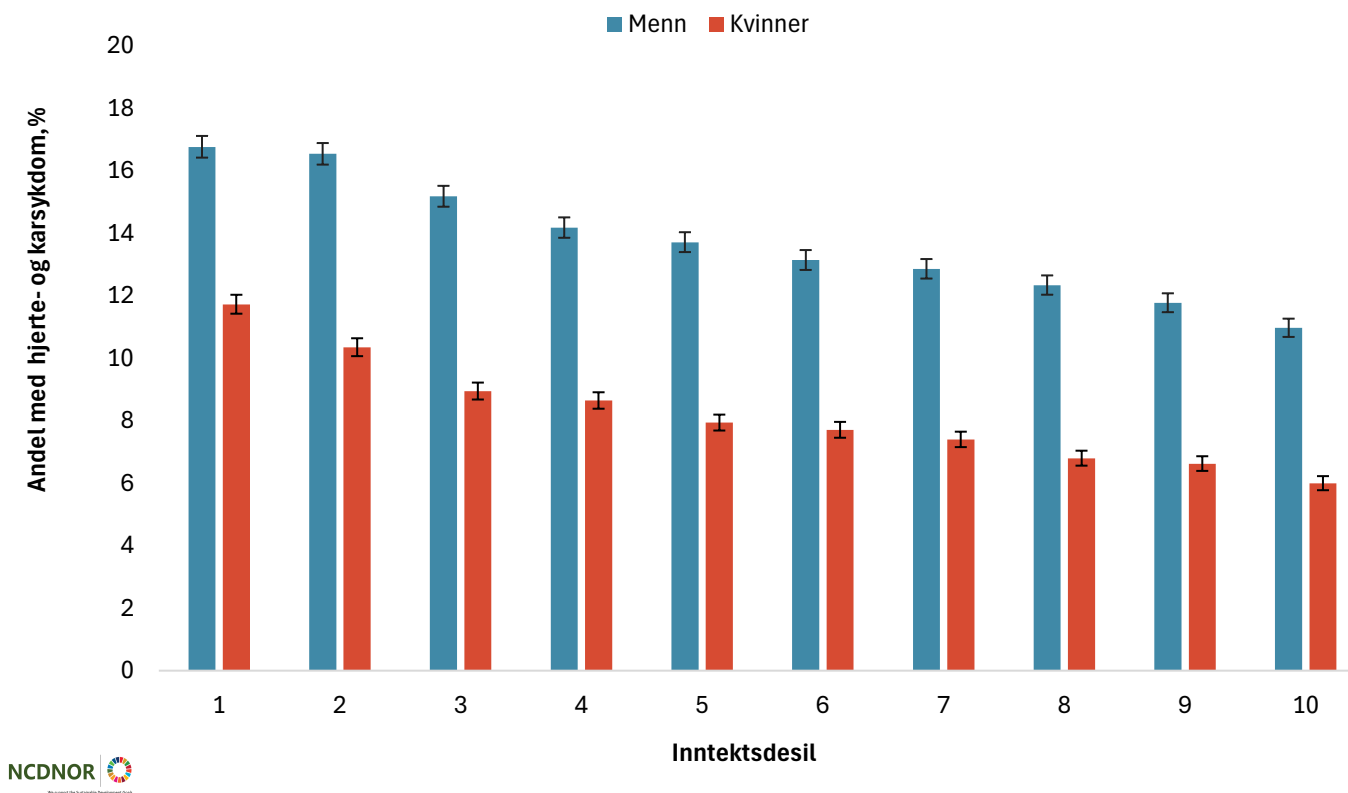
Figur 4. Prosentandel som har registrert med én eller flere ikke-smittsomme sykdommer (NCDer) i helsetjenestene og/eller ved utlevert reseptbelagt legemiddel i 2023, innen grupper med ulik arbeidsstatus blant menn og kvinner i alder 50–64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt.

Forekomst av hjerte- og karsykdom innen grupper med ulik utdanning

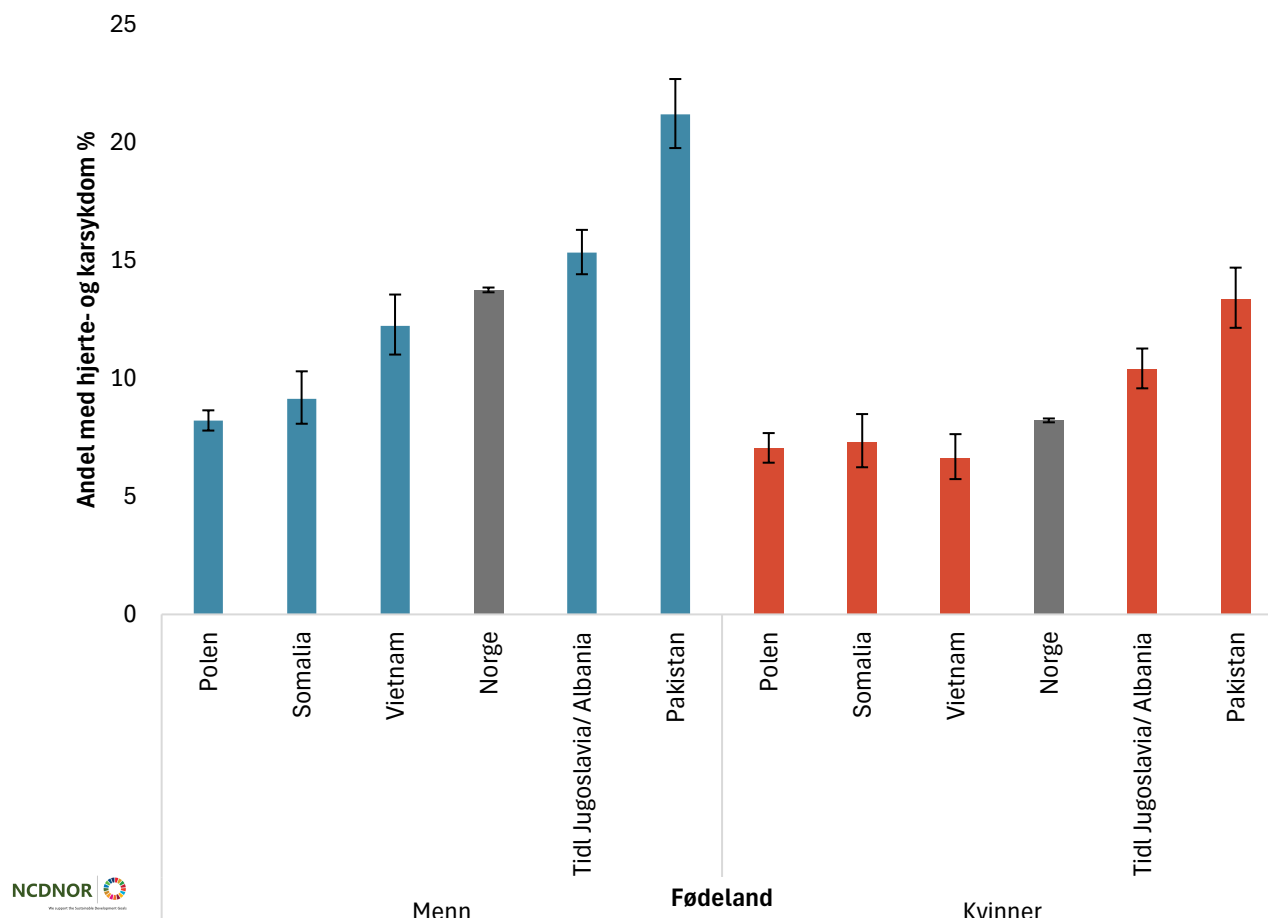
Figur 5. Prosentandel som var registrert med hjerte- og karsykdom i helsetjenestene og/eller ved utlevert reseptbelagt legemiddel i 2023, innen grupper med ulikt nivå av fullført utdanning blant menn og kvinner i alder 50–64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt.

Forekomst av hjerte- og karsykdom innen grupper med ulik inntekt

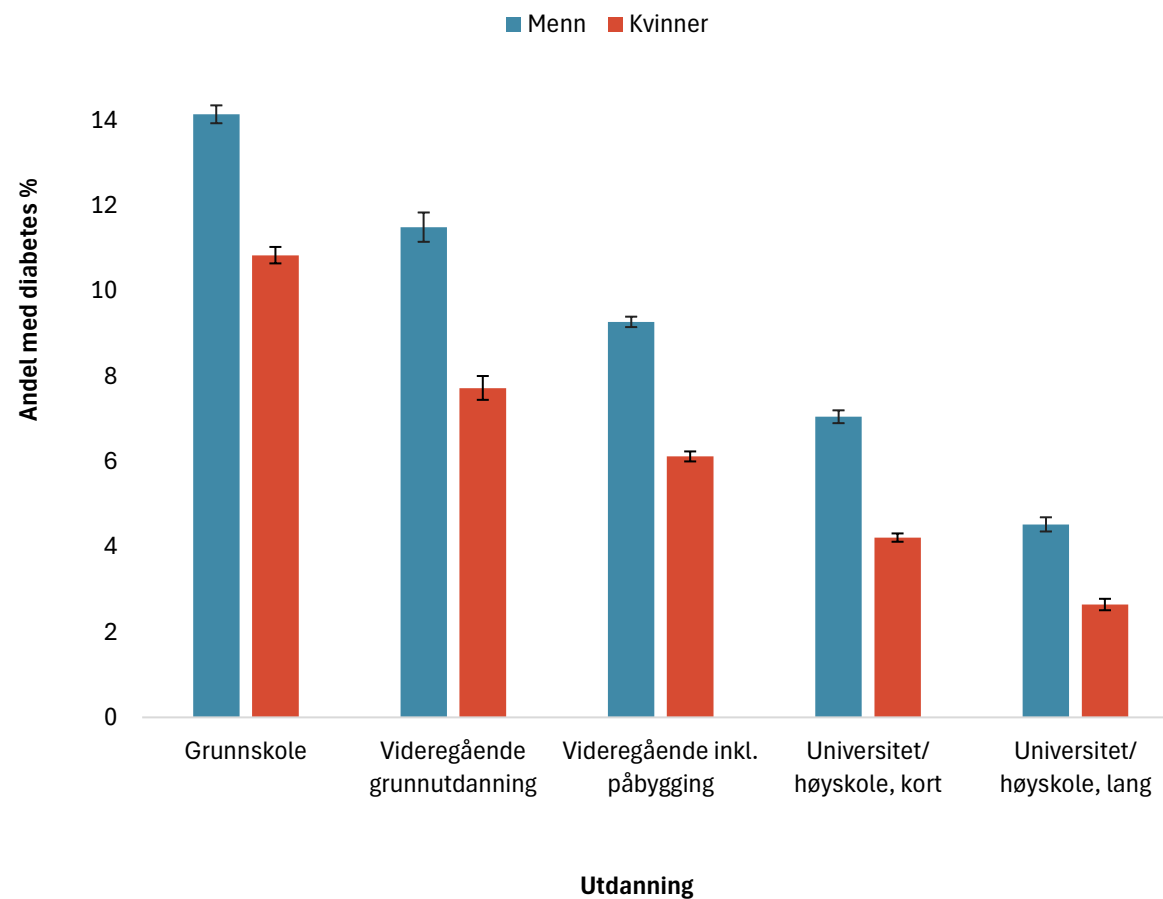
Figur 6. Prosentandel som var registrert med hjerte- og karsykdom i helsetjenestene og/eller ved utlevert reseptbelagt legemiddel i 2023, innen grupper med ulikt nivå av inntekt blant menn og kvinner i alder 50–64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Inntekt er oppgitt som husholdningsinntekt per forbruksenhet, gjennomsnitt over 2018–2022, og kategorisert i desiler per kjønn og 5-års aldersgruppe hvor desil 1 er de med 10% lavest og desil 10 er de med 10% høyest gjennomsnitt. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt.

Forekomst av hjerte- og karsykdom innen grupper med ulikt fødeland

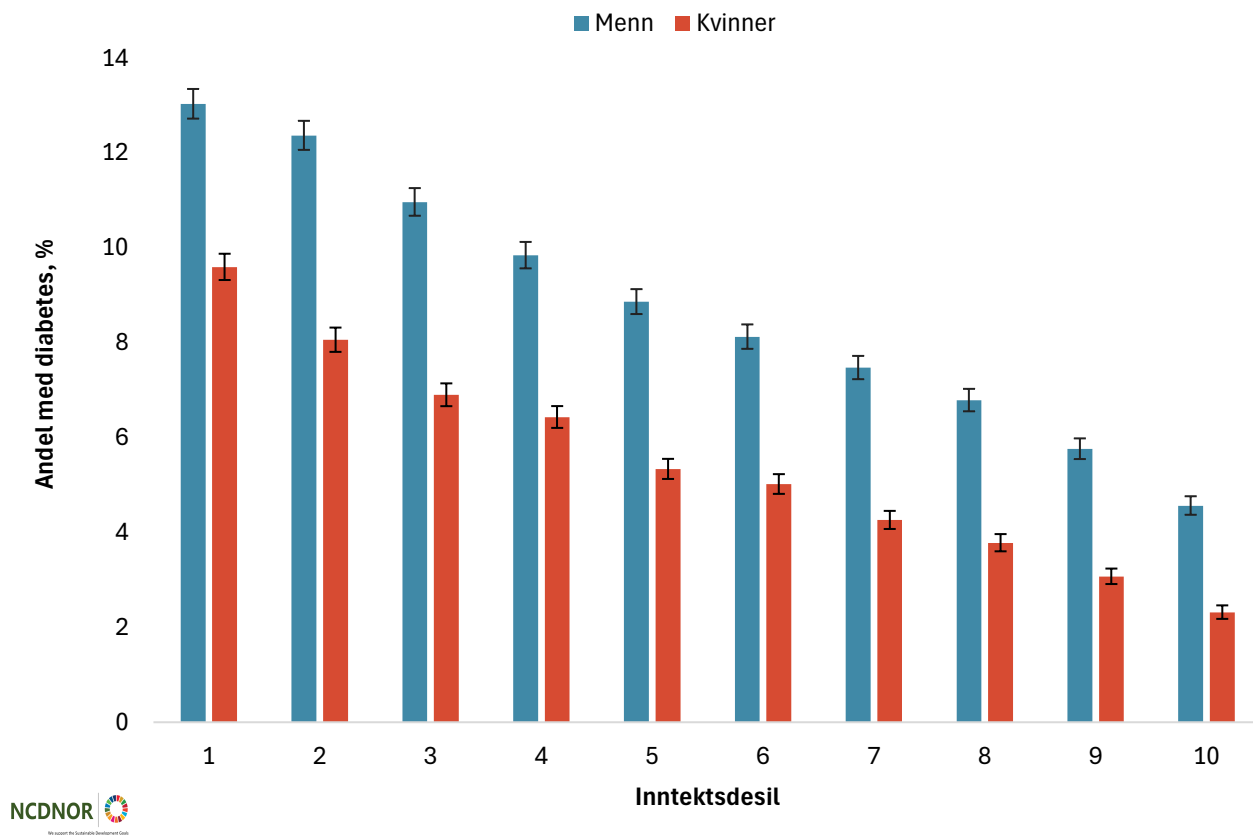

Figur 7. Prosentandel med hjerte- og karsykdom i helsetjenestene og/ eller ved utlevert reseptbelagt legemiddel i 2023 innen utvalgte fødeland og i gruppen som inkluderer tidligere Jugoslavia og Albania, blant menn og kvinner i alder 50–64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt

Forekomst av diabetes innen grupper med ulik utdanning

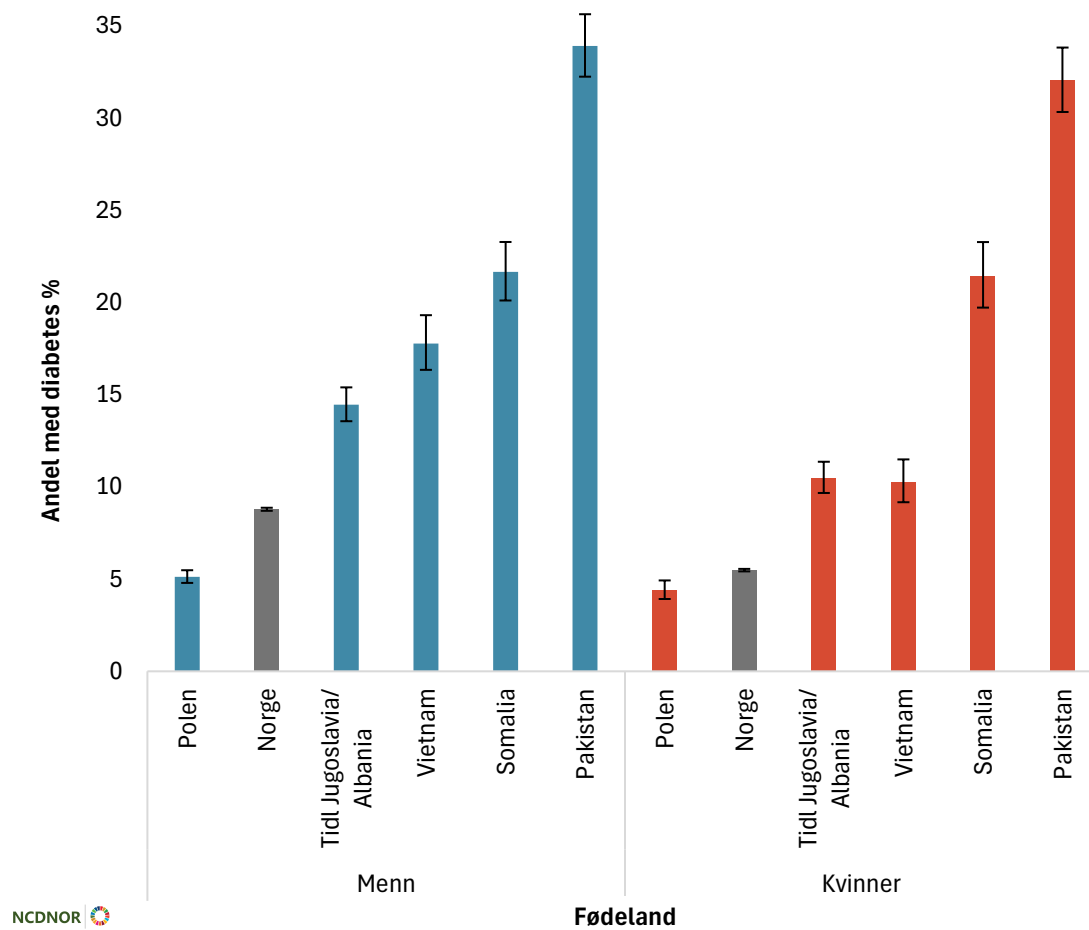

Forekomst av diabetes innen grupper med ulik inntekt

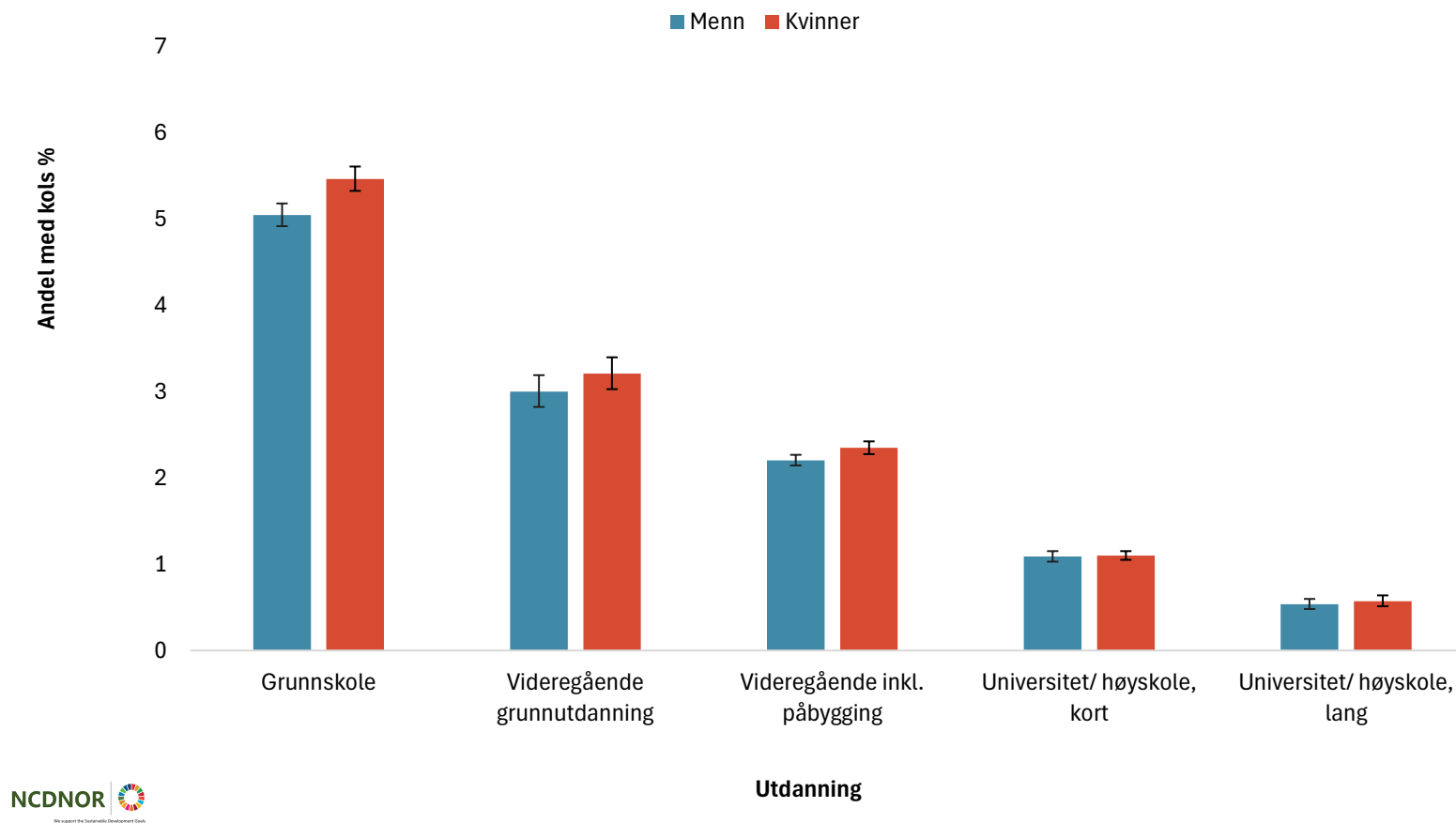
Figur 9. Prosentandel som var registrert med diabetes i helsetjenestene og/eller ved utlevert reseptbelagt legemiddel i 2023, innen grupper med ulikt nivå av inntekt blant menn og kvinner i alder 50-64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Inntekt er oppgitt som husholdningsinntekt per forbruksenhet, gjennomsnitt over 2018–2022, og kategorisert i desiler per kjønn og 5-års aldersgruppe hvor desil 1 er de med 10% lavest og desil 10 er de med 10% høyest gjennomsnitt. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt.

Forekomst av diabetes innen grupper med ulikt fødeland

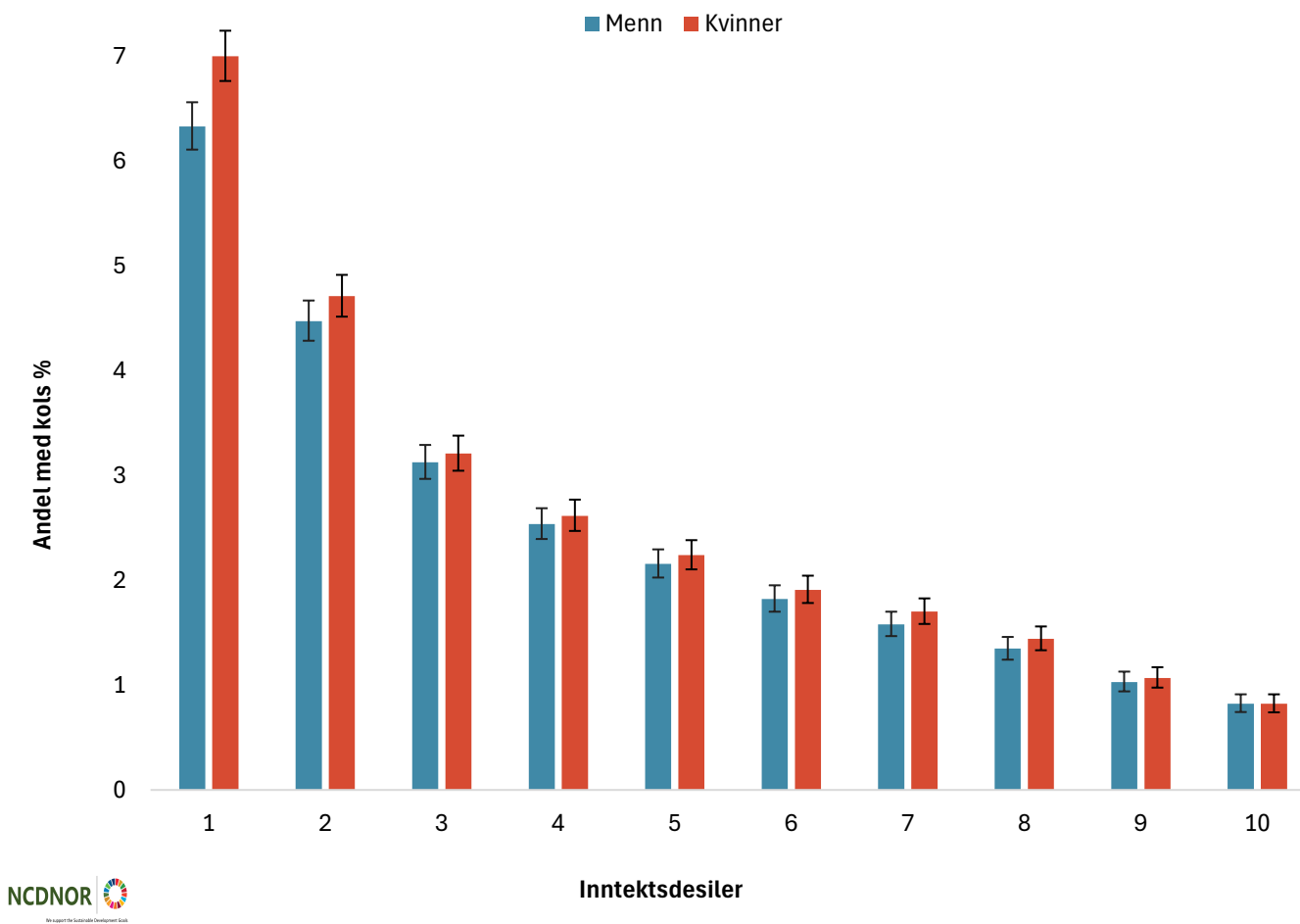
Figur 10. Prosentandel som var registrert med diabetes i helsetjenestene og/eller ved utlevert reseptbelagt legemiddel i 2023, innen utvalgte fødeland og i gruppen som inkluderer tidligere Jugoslavia og Albania, blant menn og kvinner i alder 50–64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt

Forekomst av kols innen grupper med ulik utdanning

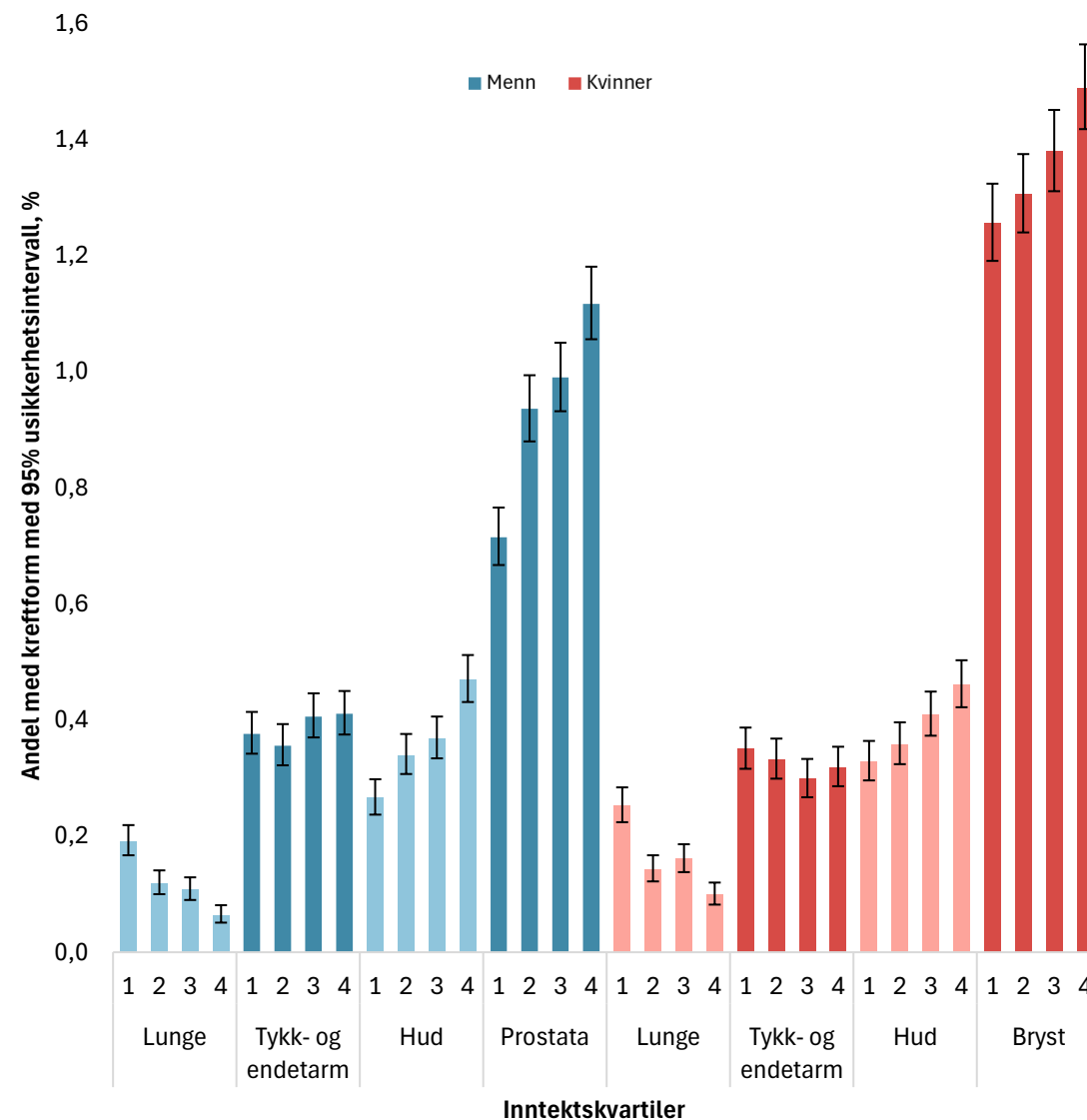
Figur 11. Prosentandel som var registrert med kols i helsetjenestene og/eller ved utlevert reseptbelagt legemiddel i 2023, innen grupper med ulikt nivå av fullført utdanning blant menn og kvinner i alder 50–64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt.

Forekomst av kols innen grupper med ulik inntekt

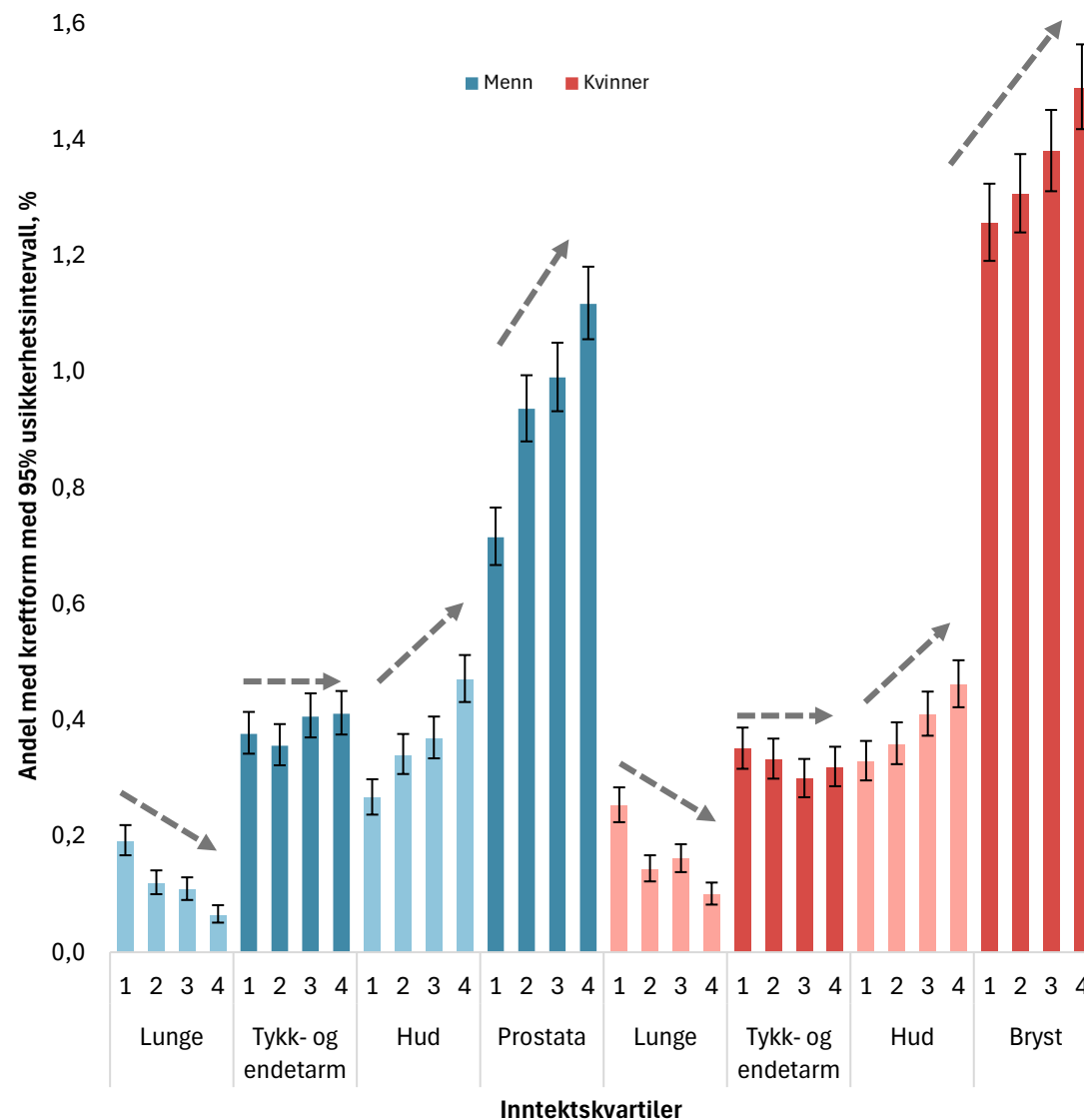

Figur 12. Prosentandel som var registrert med kols i helsetjenestene og/eller ved utlevert reseptbelagt legemiddel i 2023, innen grupper med ulikt nivå av inntekt blant menn og kvinner i alder 50–64 år, med 95% usikkerhetsintervall. Inntekt er oppgitt som husholdningsinntekt per forbruksenhet, gjennomsnitt over 2018–2022, og kategorisert i desiler per kjønn og 5-års aldersgruppe hvor desil 1 er de med 10% lavest og desil 10 er de med 10% høyest gjennomsnitt. Kilde: Foreløpige analyser NCDNOR forskningsprosjekt.

Forekomst av utvalgte kreftformer innen grupper med ulik inntekt

Forekomst av utvalgte kreftformer innen grupper med ulik inntekt

Oppsummering

20% har minst én ikke-smittsom sykdom blant befolkningen i alderen 50–64 år i 2023

Lav utdanning eller inntekt

30% av menn

25% av kvinner

Høy utdanning eller inntekt

15% av menn

10% av kvinner

Oppsummering

Tydelig ulikhet mellom grupper i forekomst av hjerte- og karsykdom, diabetes og kols

- Hjerte- og karsykdom og diabetes høyere forekomst med kort utdanning, lav inntekt og blant personer født i Pakistan
- Kols mye høyere relativ forekomst med lavest inntekt og utdanning

Sammensatt mønster for ulikhet i forekomst av kreft

- Lungekreft økende forekomst med lavere inntekt
- Prostata-, bryst- og hudkreft økende forekomst med *økende* inntekt
- Tykk- og endetarmskreft ingen tydelig inntektsforskjell

NCD indikatorer

<https://www.fhi.no/nettpub/ncd/>

HUNT forskningssenter

UiO : Universitetet i Oslo

UNIVERSITETET
I BERGEN

Nasjonalt
NCD
samarbeid

Forskningsprosjekt

NCDNOR

Støttet av
Forskningssenteret

We support the Sustainable Development Goals

<https://www.fhi.no/is/studier/ncdnor/>

E-post: ncd@fhi.no

Notat

Ulikhet i forekomst av ikke-smittsomme sykdommer

Hva er forekomsten av ikke-smittsomme sykdommer i 2023 hos ulike sosiale og demografiske grupper i den norske befolkningen for aldersgruppen 50–65 år?
15.06.2026

NCDNOR   Folkehelseinstituttet

 Helsedirektoratet

 FHI

Folkehelseinstituttet, 2026

<https://nva.sikt.no/registration/019ecf2ccd46-49701deb-efd1-4985-b4ca-a52d7fa2478a>